

či orientace, vč. osob s PAS. Existují tři stupně průkazu OZP dle tíže postižení: těžké postižení (TP), zvláště těžké postižení (ZTP), zvláště těžké postižení s průvodcem (ZTP/P). Dle příznaného stupně má následně držitel průkazu OZP např. nárok na příspěvek na mobilitu, možnost parkování na vyhrazených místech či slevy na dopravu. Také o průkaz OZP lze žádat prostřednictvím ÚP (29).

Příspěvek na mobilitu

Příspěvek osobám, které vlastní průkaz ZTP nebo ZTP/P, pravidelně se za úhradu dopravují a nejsou jim poskytovány pobytové sociální služby (29).

Za předpokladu splnění dalších podmínek mohou mít některé děti s PAS nárok na další specifické příspěvky (např. příspěvek na zvláštní pomůcku, vč. příspěvku na motorové vozidlo (29)).

LITERATURA

- Fuentes J, Hermás A, Howlin P. ESCAP practice guidance for autism: a summary of evidence-based recommendations for diagnosis and treatment. *European Child & Adolescent Psychiatry*. [Internet]. 2021;30(11):961-984. Available from: https://www.researchgate.net/publication/342941123_ESCAP_practice_guidance_for_autism_a_summary_of_evidence-based_recommendations_for_diagnosis_and_treatment.
- Pacienti s poruchou autistického spektra v datech NRHZS. [Internet]. Ústav zdravotnických informací a statistiky; c2022 [cited 2022 Aug 22]. Available from: <https://psychiatrie.uzis.cz/cs/psychiatrie-v-datech/oborove-statistiky/pacienti-porucha-autistického-spektra/>.
- Jinan Zeidan J, Fombonne E, Scora J, et al. Global prevalence of autism: A systematic review update. *Autism research*. [Internet]. 2022;15(3). Available from: https://www.researchgate.net/publication/359010197_Global_prevalence_of_autism_A_systematic_review_update.
- Slepičková L, Pančocha K, Vaďurová H. Časný záchyt poruch autistického spektra v ordinacích PLDD. *Pediatr. praxi*. 2019;20(6):330-334. Available from: <https://www.pediatrie-propraxi.cz/pdfs/ped/2019/06/05.pdf>.
- Autism spectrum disorder in under 19s: recognition, referral and diagnosis. NICE: National Institute for Health and Care Excellence. [Internet]. c2022 [cited 2022 Nov 4]. Available from: <https://www.nice.org.uk/guidance/cg128/resources/autism-spectrum-disorder-in-under-19s-recognition-referral-and-diagnosis-pdf-35109456621253>.
- Průkaz osoby s PAS [Internet]. Ministerstvo zdravotnictví České republiky; c2022 [cited 2022 Aug 16]. Available from: <https://www.mzcr.cz/wp-content/uploads/webpub/13557/37732/Pr%20C5%AFkaz%20PAS%20-%20distribuce.pdf>.
- Vyhláška č. 72/2005 Sb. Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních. [Internet]. c2022 [cited 2022 Aug 1]. Available from: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-72>.
- Speciálně pedagogické centrum [Internet]. Metodický portál RVP.cz; c 2022. [cited 2022 Aug 22]. Available from: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/S/Speci%C3%A1ln%C4%9B_pedagogick%C3%A9_centrum.

Nadační fondy (NF)

NF mohou podpořit konkrétní rodiny na základě jejich specifických potřeb. Přímo na osoby s autismem se v ČR zaměřují např.: AutTalk, Nadační fond autismu, Nadační fond Kometa či Nadační Fond Atyp.

Další psychosociální péče

Článek poskytuje přehled nejvýznamnějších oblastí psychosociální podpory pro děti s PAS v Česku, zdaleka se však nejedná o vyčerpávající výčet všech dostupných organizací, pracovišť a iniciativ. Při pátrání po konkrétních možnostech na lokální úrovni je vhodné obrátit se na **příslušné SPC, organizaci pro děti s PAS** či využít některého online vyhledávače, např.: síť podpory v rámci platformy **Naděje pro autismus** (nadejeproautismus.cz) nebo mapu podpory na webu **autismport.cz**, které umožňují interaktivní

vyhledávání organizací dle zadaných kritérií na mapě.

Závěr

Včasná a komplexní diagnostika je stěžejní pro brzkou možnost poskytnout dítěti a celému rodinnému systému specializovanou podporu, behaviorální, pedagogickou, ale i terapeutickou a finanční. Psychosociální péče o děti s autismem je v ČR za poslední desetiletí stále na vyšší úrovni, stejně tak se poruchy autistického spektra dostávají do povědomí veřejnosti, což přispívá k destigmatizaci. Zároveň v některých oblastech mohou být služby ještě pořád hůře dostupné a velkou obtíží jsou v současnosti dlouhé čekací doby a nadměrná vyčerpání jednotlivých pracovišť. V tomto článku jsme přinesli přehled organizací a služeb, které mohou být v procesu podpory rodin s PAS velmi nápomocné.

- Školská poradenská zařízení a jejich činnost v oblasti podpůrných opatření [Internet]. Katalog UPOL; c2022. [cited 2022 Aug 23]. Available from: <http://katalogpo.upol.cz/obecna-cast/5-skolska-poradenska-zarizeni-a-jejich-cinnost-v-oblasti-podpurnych-opatreni/>.
- Členění činností a poskytovaných školských poradenských služeb [Internet]. Národní ústav pro vzdělávání; c2022 [cited 2022 Aug 10]. Available from: <http://archiv-nuv.npi.cz/t/clneni-cinnosti-a-poskytovanych-skolskych-poradenskych.html>.
- Zákon č. 109/2002 Sb. Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. [Internet]; c2022 [cited 2022 Aug 15]. Available from: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-109>.
- Legislativa a právní vymezení vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami [Internet]. Autismport; c2022. [cited 2022 Aug 15]. Available from: <https://autismport.cz/o-autistickem-spektru/detail/legislativa-a-pravni-vymezeni-vzdelavani-deti-a-zaku-se-specialnimi-vzdelavacimi-potrebami>.
- Kam zařadit dítě s PAS? Do běžného, nebo speciálního vzdělávacího proudu? [Internet]. Autismport; c2022. [cited 2022 Aug 15]. Available from: <https://autismport.cz/o-autistickem-spektru/detail/kam-zaradit-dite-s-pas-do-bezneho-nebo-specialniho-vzdelavaciho-proudu>.
- Hájková V, Strnadová I. Inkluzivní vzdělávání: teorie a praxe. Praha: Grada; 2010.
- Žampachová Z, Čadilová V. Metodika práce asistenta pedagoga se žákem s poruchami autistického spektra [Internet]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci; 2012. Available from: http://www.inkluzie.upol.cz/portál/velke_publikace/metodiky/PAS_Metodika_AP.pdf.
- Žampachová Z, Čadilová V. Tvorbou Individuálních vzdělávacích plánů. Pro žáky s poruchou autistického spektra. Praha: Paspata; 2021.
- Stupně podpůrných opatření [Internet]. Katalog UPOL; c2022. [cited 2022 Aug 25]. Available from: <http://katalogpo.upol.cz/obecna-cast/3-komu-jsou-podpurna-opatreni-urcena/3-1-stupne-podpurnych-opatreni/>.

- Říhová A, Vitásková K. Logopedická intervence u osob s poruchou autistického spektra. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci; 2012.
- Činnosti krajských koordinátorů pro PAS 2021 [Internet]. Národní ústav pro vzdělávání; c2022. [cited 2022 Aug 10]. Available from: http://archiv-nuv.npi.cz/uploads/poradensktvi/cinnosti_krajskych_koordinatoru_pro_pas_2021.pdf.
- Výroční zpráva 2020 [Internet]. Brno: Paspoint, z.ú.; 2021 [cited 2022 Sep 24]. Available from: https://www.paspoint.cz/content/uploads/2021/06/Paspoint_vyrocn_i_zprava_2020_A5.pdf.
- Pracovníci NAUTIS. Výroční zpráva 2021 [Internet]. Praha: Národní ústav pro autismus, z. ú.; 2022. [cited 2022 Sep 24]. Available from: https://nautis.cz/_files/userfiles/Vyrocn_i_zpravy_NAUTIS/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD_zpr%C3%A1va_2021_NAUTIS.pdf.
- Výroční zpráva 2020 [Internet]. Vizovice: Za sklem, o.s.; 2021 [cited 2022 Sep 24]. Available from: <https://zasklem.com/wp-content/uploads/2022/01/VZ-Za-sklem-2020.pdf>.
- O službě [Internet]. Brno: Společnost pro ranou péči, z.s.; c2022. [cited 2022 Aug 10]. Available from: <https://www.ranapece.cz/brno/o-sluzbe/>.
- Zákon č. 108/2006 Sb. Zákon o sociálních službách.
- Connor A, Strain A, Zeng S, et al. Building Skills, Confidence, and Wellness: Psychosocial Effects of Soft Skills Training for Young Adults with Autism. *J Autism Dev Disord*. 2019 Mar 16;50,2064-2076.
- Šabatová A. Dostupnost sociálních služeb pro osoby s poruchou autistického spektra. Výzkum veřejné ochrany práv. Ombudsman; 2018.
- KPMG Česká republika, s.r.o. Analýza počtu osob s PAS v ČR a jejich potřeb v kontextu jednotlivých druhů sociálních služeb; 2019.
- Correale C, Borgi M, Cirulli F. The Impact of Health and Social Services on the Quality of Life in Families of Adults with Autism Spectrum Disorder (ASD): A Focus Group Study. *Bra in Sci*. 2022 Feb;12(2):177. [cited 2022 Sep 25] Available from: <https://www.mdpi.com/2076-3425/12/2/177>.
- Zákon č. 329/2011 Sb. Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.